

EKSPERTINĖ IŠVADA
DĖL TYZENHAUZŲ DVARO SODYBOS PARKO (FRAGMENTO), ROKIŠKIO M.,
ŽELDINIŲ

Įvertinus Tyzenhauzų dvaro sodybos parko (fragmento), Rokiškio m., želdinius, galima konstatuoti, kad:

1) vidutinis visų vertintų 166 medžių (*182 kamienų*) aukštis – 19,2 m (*nuo 7 iki 30 m*), vidutinis skersmuo – 36 cm (*nuo 8 iki 103 cm*);

2) vertinant medžių kamienų būklę moksliniu požiūriu (*5 balų skaleje*), 89 vnt. medžių kamienų yra geros, 21 vnt. – vidutinės, 39 vnt. – patenkinamos, 17 vnt. – blogos, 16 vnt. – labai blogos būklės. Bendra tirtos teritorijos medžių kamienų būklė yra 2,2 balo, t. y. artima vidutinei. Vertinant medžių būklę pagal „*Želdinių atkuriamosios vertės įkainiuose*“ nurodomą būklės vertinimo (*4 balais*) metodiką, 89 vnt. medžių kamienų yra geros, 60 vnt. – patenkinamos, 17 vnt. – nepatenkinamos, 16 vnt. – blogos būklės.

3) vertinta teritorija priklauso Rokiškio miesto istorinei daliai (kodas 17102) bei Rokiškio dvaro sodybai (kodas 1010), kurios neatskiriama dalis yra Rokiškio dvaro sodybos parkas (24867). Dauguma parko želdinių laikytini jo vertingąja savybe, t. y. „*3 radialinės mažalapių liepų alėjos R parko dalyje, jų apželdinimo pobūdis; mažalapių liepų ratas R parko dalyje, centrinėje alėjoje; Š-P krypties alėja R teritorijos dalyje; V-R krypties paprastųjų klevų ir paprastųjų uosių eilės abipus parterio; medžių eilės R parko dalyje; paprastųjų ąžuolų eilė PV dalyje, ties buv. ūkiniu keliu, vedančiu į Ažuolų g.; medžių grupės, lizdai, pavieniai medžiai Centrinėje, V, R parko dalyse; apželdinimo lapuočių medžių ir krūmų masyvu R parko dalyje, ties parko riba, pobūdis*“. Iš šio aprašymo galima spręsti, kad ir šios ekspertizės metu vertinti želdiniai yra laikytini parko vertingąja savybe;

4) pagal „*Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams*“ priedo 5 punktą, saugotini visi ≥ 12 cm skersmens vertingesni medžiai, tačiau pagal priedo 10 punktą - saugotini visų matmenų želdiniai;

6) atsižvelgiant į medžių būklę, vertingumą, amžių bei augimo vietą kitų medžių atžvilgiu, rekomenduotina pašalinti 38 medžių kamienus (vidutinė jų būklė moksliniu požiūriu – 4,2 balo, nes net 30 vnt. būklė bloga ar labai bloga (*kamienai intensyviai ardomi puvinio, patekusio per žaizdas ar dreves, arba nustelbti*);

7) atkreiptinas dėmesys, kad numatytų pašalinti medžių neverta stengtis išsaugoti – bent 18 medžių kamienų įvairiu laipsniu stelbiami patys arba stelbia vertingesnius individus (*nes auga per tankiai*), o likusieji 20 vnt. tokios blogos būklės, kad juos tvarkant arboristinėmis priemonėmis, tiesiog tik būtų prailginamas šių medžių žuvimo procesas. Šių medžių estetinė vertė jau ir dabar nedidelė, o pradėjus betikslį šių medžių genėjimą ar kitokį tvarkymą, ji dar sumažėtų. Pastebėtina, kad tirtose

grupėse medžiai auga tankiai, todėl pašalinus (*per kelis kartus*) apie 20 % medžių kamienų, kitų medžių augimas tik pagerės, o estetinė vertė - išaugs;

8) vieno uosio lają, dėl prasidedančio kamieno dvišakumo plyšimo, tikslinga surišti dinaminėmis jungtimis;

9) želdinių atkuriamoji vertė (128.403 eurai) paskaičiuota vadovaujantis „*Želdinių atkuriamosios vertės įkainiais*“.

10) vadovaujantis „*Želdynų ir želdinių būklės ekspertizės atlikimo tvarkos aprašu*“ analizuojant želdinių būklę vertinama jų fizinė ir fiziologinė būklė, želdinių poveikis aplinkai bei jų esamas žalingas poveikis ir (ar) galintis atsirasti žalingas poveikis ateityje.

Galima teigti, kad aukščiau minėto parko fragmento želdiniai atitinka augimo vietos ekologinėms sąlygoms, jų laja ir/ar metiniai ūgliai atitinka medžių amžių ir jų dendrometrinius parametrus, tačiau tai nekompensuoja ir negali kompensuoti kirstinų medžių blogos sanitarinės būklės.

Tas pat pasakytina ir apie kitus kriterijus – šie medžiai, kaip ir bet kurie kiti Rokiškio miesto medžiai, prisideda prie mikroklimato optimizavimo, apsaugos nuo oro taršos, vandens ar vėjo sukeltos dirvos erozijos stabdymo, apsaugos nuo triukšmo, tačiau tai negali kompensuoti kirstinų medžių blogos sanitarinės būklės bei potencialaus pavojingumo visuomenei, kuris ateityje tik didės.

11) aukščiau minėti kirstini medžiai, dėl savo palaipsniui blogėjančios išvaizdos, skurdžių lajų (*dėl stelbimo ar sausų šakų*) bei žiojinčių atvirų žaizdų, aplinkos estetikai turi labiau neigiamą nei teigiamą poveikį.

Nepriklausomas želdynų ir želdinių ekspertas (Nr.(26)-NŽE-4)

2023.03.06

Julius Bačkaitis

DUOMENYS APIE MEDŽIUS

Nr.	Rūšis	H, m	D, cm	Bū- klė	Pastabos	Ūkinė priemonė	Saug otin umas	Prelim. atkur vertė, €
1	Klevas paprastas	22	51	1			S	1377,00
2	Klevas paprastas	21	35	1			S	945,00
3	Uosis paprastas	23	43	1			S	1161,00
4	Klevas paprastas	18	27	1			S	729,00
5	Uosis paprastas	20	26	5	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, yra sausų šakų	kirsti skubiai	S	0,00
6	Klevas paprastas	20	26	1			S	702,00
7	Uosis paprastas	20	76	5	medienos puvinys, gausu sausų šakų	kirsti 1 eilėje	S	0,00
8	Uosis paprastas	14	32	3	stelbimas, žiemospirgis		S	648,00
9	Liepa mažalapė	20	54	3	yra drevių		S	729,00
10	Klevas paprastas	17	23	3	stelbimas		S	465,75
11	Klevas paprastas	21	29	1			S	783,00
12	Guoba kalninė	12	19	1			S	342,00
13	Uosis paprastas	23	42	1			S	1134,00
14	Uosis paprastas	21	36	1			S	972,00
15	Klevas paprastas	21	35	1			S	945,00
16	Klevas paprastas	12	33	5	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, nulaužta viršūnė	kirsti 1 eilėje	S	0,00
17	Uosis paprastas	23	28	1			S	756,00
18	Uosis paprastas	20	39	5	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, yra sausų šakų	kirsti 1 eilėje	S	0,00
19	Uosis paprastas	24	35	3	medienos puvinys		S	708,75
20	Uosis paprastas	21	26	1			S	702,00
21	Klevas paprastas	24	40	3	kamieno dvišakumo plyšimo pradžia		S	810,00
22	Klevas paprastas	24	43	1			S	1161,00
23	Uosis paprastas	17	31	1			S	837,00
24	Klevas paprastas	12	24	1			S	648,00
25	Ažuolas paprastas	10	17	1			S	459,00
26	Uosis paprastas	21	44	1			S	1188,00
27	Ažuolas paprastas	10	14	1			S	378,00
28	Klevas paprastas	17	29	1			S	783,00
29	Uosis paprastas	18	23	3	skurdus (-i), stelbia ažuolą, pasvirimas 30°	kirsti proj. tikslais	S	465,75
30	Uosis paprastas	19	31	1	pasvirimas 15°		S	837,00
31	Uosis paprastas	19	38	1			S	1026,00
32	Uosis paprastas	20	33	1	dvikamienis		S	891,00
32	Uosis paprastas	13	20	4	kamieno žaizda (-os), stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	270,00
33	Uosis paprastas	19	31	5	medienos puvinys, gausu sausų šakų	kirsti 1 eilėje	S	0,00
34	Uosis paprastas	25	78	3	žiemospirgis, kamieno dvišakumo plyšimo pradžia	surišti lają	S	1579,50
35	Klevas paprastas	25	53	3	dvikamienis, yra drevių		S	1073,25
35	Klevas paprastas	19	34	3	stelbimas		S	688,50
36	Klevas paprastas	25	46	1			S	1242,00
37	Klevas paprastas	18	43	2	yra drevių		S	870,75

38	Klevas paprastasis	13	21	3	kamieno žaizda (-os), stelbimas		S	425,25
39	Klevas paprastasis	10	17	4	kamieno žaizda (-os), stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	229,50
40	Klevas paprastasis	19	40	1	dvikamienis		S	1080,00
40	Klevas paprastasis	17	32	3	kamieno žaizda (-os), stelbimas		S	648,00
41	Uosis paprastasis	19	44	1			S	1188,00
42	Klevas paprastasis	19	54	1			S	1458,00
43	Klevas paprastasis	19	51	2	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys		S	1032,75
44	Klevas paprastasis	19	33	1	dvikamienis		S	891,00
44	Klevas paprastasis	19	34	1			S	918,00
45	Klevas paprastasis	19	52	3	netinkamas genėjimas, medienos puvinys		S	1053,00
46	Klevas paprastasis	17	21	1			S	567,00
47	Klevas paprastasis	17	23	1			S	621,00
48	Klevas paprastasis	16	21	1			S	567,00
49	Klevas paprastasis	15	29	1			S	783,00
50	Klevas paprastasis	15	35	3	kamieno žaizda (-os), stelbimas		S	708,75
51	Uosis paprastasis	26	42	1	keturkamienis		S	1134,00
51	Uosis paprastasis	26	43	1			S	1161,00
51	Uosis paprastasis	25	46	1			S	1242,00
51	Uosis paprastasis	18	25	3	stelbimas		S	506,25
52	Uosis paprastasis	26	52	5	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, yra sausų šakų	kirsti 1 eilėje	S	0,00
53	Klevas paprastasis	20	28	1			S	756,00
54	Uosis paprastasis	21	33	1			S	891,00
55	Uosis paprastasis	22	37	1			S	999,00
56	Klevas paprastasis	18	20	1			S	540,00
57	Uosis paprastasis	19	18	4	yra sausų šakų, stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	243,00
58	Uosis paprastasis	17	41	3	yra drevių		S	830,25
59	Klevas paprastasis	13	22	3	stelbimas		S	445,50
60	Klevas paprastasis	19	38	1			S	1026,00
61	Uosis paprastasis	20	48	5	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, yra sausų šakų	kirsti 1 eilėje	S	0,00
62	Ažuolas paprastasis	28	62	1			S	1674,00
63	Uosis paprastasis	28	55	1			S	1485,00
64	Ažuolas paprastasis	29	63	2	yra sausų šakų		S	1275,75
65	Liepa mažalapė	26	54	3	yra drevių		S	729,00
66	Liepa mažalapė	16	21	3	stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	283,50
67	Ažuolas paprastasis	30	77	1			S	2079,00
68	Klevas paprastasis	17	20	3	stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	405,00
69	Uosis paprastasis	26	77	2	žiemospirgis		S	1559,25
70	Uosis paprastasis	22	29	1			S	783,00
71	Uosis paprastasis	22	28	1			S	756,00
72	Uosis paprastasis	22	29	2	dvikamienis, yra sausų šakų		S	587,25
72	Uosis paprastasis	19	23	3	yra sausų šakų		S	465,75
73	Klevas paprastasis	14	24	3	dvikamienis, stelbimas		S	486,00
73	Klevas paprastasis	12	14	3	stelbimas		S	283,50
74	Uosis paprastasis	20	35	3	dvikamienis, yra sausų šakų		S	708,75
74	Uosis paprastasis	19	43	2	yra sausų šakų		S	870,75
75	Klevas paprastasis	17	25	2	stelbimas		S	506,25
76	Klevas paprastasis	22	32	1			S	864,00

77	Uosis paprastasis	22	31	1	dvikamienis		S	837,00
77	Uosis paprastasis	20	26	1			S	702,00
78	Klevas paprastasis	17	23	2	stelbimas		S	465,75
79	Uosis paprastasis	19	28	1			S	756,00
80	Uosis paprastasis	17	17	3	stelbimas		S	344,25
81	Maumedis europinis	30	88	1			S	2376,00
82	Uosis paprastasis	24	50	1			S	1350,00
83	Klevas paprastasis	24	49	1			S	1323,00
84	Klevas paprastasis	14	16	4	stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	216,00
85	Uosis paprastasis	17	21	4	yra sausų šakų, stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	283,50
86	Klevas paprastasis	10	12	4	stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	162,00
87	Liepa mažalapė	19	35	1			S	630,00
88	Eglė paprastoji	26	53	1			S	954,00
89	Klevas paprastasis	22	38	1			S	1026,00
90	Eglė paprastoji	25	52	1			S	936,00
91	Eglė paprastoji	25	48	1			S	864,00
92	Klevas paprastasis	21	26	1			S	702,00
93	Eglė paprastoji	7	8	1			S	144,00
94	Uosis paprastasis	23	31	4	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, yra sausų šakų	kirsti 1 eilėje	S	418,50
95	Uosis paprastasis	19	34	5	virsta, medienos puvinys, yra sausų šakų	kirsti 1 eilėje	S	0,00
96	Uosis paprastasis	13	27	1	pasvirimas 45 ⁰		S	729,00
97	Uosis paprastasis	19	32	1			S	864,00
98	Uosis paprastasis	16	21	3	stelbimas		S	425,25
99	Uosis paprastasis	20	40	3	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys		S	810,00
100	Liepa mažalapė	26	53	2	yra drevių		S	715,50
101	Uosis paprastasis	23	57	5	medienos puvinys, yra sausų šakų, žiemospirgis	kirsti 1 eilėje	S	0,00
102	Uosis paprastasis	26	61	4	medienos puvinys, yra sausų šakų	kirsti 2 eilėje	S	823,50
103	Ažuolas paprastasis	27	47	1			S	1269,00
104	Klevas paprastasis	22	30	2	stelbimas		S	607,50
105	Klevas paprastasis	20	26	3	stelbimas		S	526,50
106	Klevas paprastasis	22	31	1			S	837,00
107	Klevas paprastasis	23	49	3	žiemospirgis		S	992,25
108	Klevas paprastasis	12	23	4	stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	310,50
109	Klevas paprastasis	14	22	3	kamieno žaizda (-os), stelbimas		S	445,50
110	Uosis paprastasis	27	71	2	žiemospirgis		S	1437,75
111	Uosis paprastasis	26	52	1			S	1404,00
112	Klevas paprastasis	23	42	2	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys		S	850,50
113	Klevas paprastasis	24	42	5	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, yra sausų šakų	kirsti 1 eilėje	S	0,00
114	Klevas paprastasis	13	13	4	stelbimas		S	175,50
115	Klevas paprastasis	22	34	3	medienos puvinys		S	688,50
116	Klevas paprastasis	18	30	5	kamieno žaizda (-os), kamieno dvišakumo plyšimas	kirsti 1 eilėje	S	0,00
117	Guoba kalninė	12	20	1			S	360,00
118	Klevas paprastasis	17	28	1			S	756,00
119	Guoba kalninė	8	11	3	stelbimas, stelbia vertingesnes rūšis		S	148,50
120	Guoba kalninė	9	12	2	stelbimas, stelbia	kirsti proj.	S	162,00

					vertingesnes rūšis	tikslais		
121	Guoba kalninė	7	12	3	netinkamas genėjimas, po elektros laidais		S	162,00
122	Guoba kalninė	11	13	1			S	234,00
123	Guoba kalninė	11	13	3	stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	175,50
124	Tuopa pilkoji	26	88	3	medienos puvinys		S	594,00
125	Guoba kalninė	11	11	3	stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	148,50
126	Guoba kalninė	12	13	2	dvikamienė, stelbimas		S	175,50
126	Guoba kalninė	12	14	2	stelbimas		S	189,00
127	Tuopa pilkoji	27	96	4	dvikamienė, kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, yra drevių	kirsti 2 eilėje	S	432,00
127	Tuopa pilkoji	27	103	5	kamieno žaizda (-os), medis išpuvęs	kirsti 1 eilėje	S	0,00
128	Klevas paprastasis	10	8	3	stelbimas		S	162,00
129	Uosis paprastasis	24	48	1			S	1296,00
130	Uosis paprastasis	24	56	1			S	1512,00
131	Klevas paprastasis	22	38	1			S	1026,00
132	Klevas paprastasis	25	65	1			S	1755,00
133	Uosis paprastasis	24	49	1			S	1323,00
134	Klevas paprastasis	14	20	4	stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	270,00
135	Klevas paprastasis	27	42	1			S	1134,00
136	Klevas paprastasis	26	45	1			S	1215,00
137	Klevas paprastasis	15	24	4	stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	324,00
138	Klevas paprastasis	15	15	2	stelbimas		S	303,75
139	Klevas paprastasis	21	27	2	stelbimas		S	546,75
140	Klevas paprastasis	20	35	1			S	945,00
141	Klevas paprastasis	19	26	1			S	702,00
142	Klevas paprastasis	15	22	4	stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	297,00
143	Uosis paprastasis	25	62	1			S	1674,00
144	Ažuolas paprastasis	19	31	2	yra sausų šakų, stelbimas		S	627,75
145	Klevas paprastasis	19	20	1			S	540,00
146	Guoba kalninė	18	16	3	stelbimas	kirsti 1 eilėje	S	216,00
147	Guoba kalninė	22	23	1			S	414,00
148	Uosis paprastasis	24	39	5	medienos puvinys, yra drevių, sausa viršūnė	kirsti 1 eilėje	S	0,00
149	Klevas paprastasis	26	66	4	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, yra sausų šakų		S	891,00
150	Ažuolas paprastasis	18	37	3	stelbimas		S	749,25
151	Uosis paprastasis	25	60	1			S	1620,00
152	Uosis paprastasis	25	63	1			S	1701,00
153	Tuopa pilkoji	12	18	2	stelbimas	kirsti proj. tikslais	S	121,50
154	Klevas paprastasis	10	17	1			S	459,00
155	Ieva paprastoji	7	15	1			S	270,00
156	Klevas paprastasis	18	54	5	kamieno žaizda (-os)	kirsti 1 eilėje	S	0,00
157	Klevas paprastasis	21	39	1			S	1053,00
158	Klevas paprastasis	18	34	1			S	918,00
159	Uosis paprastasis	23	67	4	kamieno žaizda (-os), yra sausų šakų, žiemospirgis	kirsti 1 eilėje	S	904,50
160	Klevas paprastasis	15	37	4	kamieno žaizda (-os), yra drevių, stelbimas		S	499,50
161	Klevas paprastasis	24	37	1	dvikamienis		S	999,00
161	Klevas paprastasis	18	30	2	yra drevių		S	607,50
162	Klevas paprastasis	24	53	5	kamieno žaizda (-os), medis išpuvęs	kirsti skubiai	S	0,00

163	Klevas paprastas	25	77	2	kamieno žaizda (-os)		S	1559,25
164	Uosis paprastas	15	61	5	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, yra sausų šakų	kirsti 1 eilėje	S	0,00
165	Klevas paprastas	9	12	1	trikamienis		S	324,00
165	Klevas paprastas	9	11	1			S	297,00
165	Klevas paprastas	8	9	3	stelbimas		S	182,25
166	Klevas paprastas	14	36	1			S	972,00
	Viso:							128.403,00

Pastaba: 1 – gera būklė, 2 – vidutinė, 3 - patenkinama, 4 – bloga, 5 – l.bloga, 6 - žuvs. Vadovaujantis „Želdinių atkuriamosios vertės įkainiuose“ pateiktu būklės skirstymu, 2-3 mūsų nurodyta želdinių būklė laikytina **patenkinama, 4 atitinkamai – **nepatenkinama**, 5 atitinkamai – **bloga**.*

S – saugotinas medis, N – nesaugotinas medis

**Nustatant medžių saugotinumą - neatsižvelgta į antžemines ir požemines komunikacijas bei jų apsaugos zonas.*